

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniš pomembnejša ta dneva po pravnih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez poštnice na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na 8 km solah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrtinske pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Renegatova smrt.

Vsak dan skoro slišimo iz Turčije kaj groznega, strašnega, krvavega, in razpad, gnjilobo oznanjujočega. Jedno najkrevnejših novic prinašajo novine denes preko Londona, in naravnost iz Carigrada oficijalno. Albanski Turki v Ipeku so ubili in razmesarili Mehemet-Ali pašo, in dvajset njegovih spremeljevalcev. Ubili so tistega Mehemet-Ali pašo, ki se je vlani boril zoper Črnogorce, in potem okolo Šumle proti Rusom pod cesarjevičem naslednikom, in ki je Turčijo zastopal na berlinskem kongresu. Ubili so ga Turki, za katere je delal, in potem hišo, v kateri se je zgodil grozni čin, s petrolejem polili in zažgali. Ubili so ga zarad tega, ker je bil od sultana poslan, da Albance pomiri, in takozvano „albansko ligo“, ki se je kot demonstracija zoper berlinski kongres naredila, odpravi in pogovori. — Ob enem so Turki ubili še podguvernerja Abdul pašo in 10 višjih turških uradnikov, in jih razmesarili.

Ta uboj zopet strašno glasno vpije dokazuje, da Turčija nema nobene gospodarstvene veljave več ni pri lastnih ljudeh, da je njena avtoriteta izginila, da torej žnjo nij mogote nobenih „konvencij“ sklepati, temuž zatreti jo, Turke izgnati iz Evrope v Azijo, kjer naj divjajo mej soboj.

Kar se tiče osebe ubitega Mehemet-Ali paše, ne obžalujemo ga. On nij bil pravi Turek, on je bil renegat, odpadnik od svojega roda in svoje vere. Mehemet Ali je bil rojen Nemec, iz Magdeburga doma, torej kristjan, rojen 1828. Devetnajst let star je prišel ta Nemec v Carigrad, tam vstopil v vojno šolo, menil vero in narodnost, ter postal oficir, boril se za Turke in zoper kristjane vstaše, zoper Rase, Črnogorce, Srbe, postal

glavni poveljnik vojske, glavni zastopnik porte v Berlinu, — da so ga nazadnje zaklali sami oni, za katere je delal.

To je res osoda bitka, ali taka, kakor jo zasluži renegat, odpadnik od svoje narodnosti, izdajnik svetinj svoje domovine. To je osoda vredna onega, ki posojuje svojo delavno moč, svoj um, svoje srce tujej domovini, tu jemu rodu potem, ko je zatajil lasten rod in lastno vero. Pojste, milujte to renegatovo osodo, — mi je nečemo milovati.

Iz Bosne in Hercegovine.

Nevesela poročila! Padlo je zopet nad 400 naših ranjenih in mrtvih a brez vspeha! — Oficijalni telegram namreč je poročal, da je general Zach 7. sept. imel trdovraten boj, in je vzel dve važni poziciji pred Bihačem, pozicije na njegovem levem krilu pa so ostale še v rokah sovražnikovih. — Telegram 9. sept. dopolnjuje, da je pri tem boji pri Bihači bil ranjen polkovnik Le Gay, oberstlejtentant Kotović, 14 oficirjev in 400 mož je ranjenih, dva oficirja mrtva in dva oficirja sta se izgubila. Istega dne telegram pa poroča tudi: Po vestih gm. Zacha moral je on včeraj (8.) popoldne ob treh daljnje napade na močno utrjene pozicije protivnikov pri Bihaču opustiti, in se zopet na Zavalje nazaj pomakniti. O nemalih izgubah še manjka podrobnostij.

Torej tudi tu se je bilo treba nazaj pomakniti, kakor se je moral Szapary po 7. avg. na vzhodu Bosne? Torej še zmirom premalo naše vojske v Bosni? Kaj bo iz tega? Denes 300 ranjenih tu, jutri 150 tam, pojutranjem 400 zopet drugje, — to se bode nabralo.

Pa tudi v Hercegovini ne ide gladko. Oficijalni telegram poroča 9. septembra: Po za-

sednji Trebinja, napadli so turški uporniki našega pol bataljona, ki je bil puščen pri mostu čez Trebinjsčico, napad pa je bil po jedno uro trajajočem boji odločno odbit. Pri tem je padlo 6 mož in jeden nadlejtentant, 8 mož pa se pogreša. — Tudi ona naša vojska, ki taboruje pred Trebinjem, bila je z vstaškimi streli iz okoličnih kul vznemirjana, in je poslala zoper nje dve kompaniji.

Peštanskemu listu se piše: Ko so bili naši pri Stolcu uže dva dni od turških vstašev obkoljeni, in jim je začelo pomanjkovati živeža in vode, razglasil je poveljnik, da tisti vojak, ki bi si upal preoblečen priti skozi vrste sovražnikov k naši brigadi, da bi jim povedal, kako strašno se godi hudo obkoljenim vojakom in kako pomoči potrebujejo, dobi veliko zlato medaljo in 300 gold. To se ve, da za to je bil dober samo vojak, ki je znal srbsko. Dva taka sta bila mej obkoljenimi, jeden je bil bolan, drugi se je pa res precej oglasil, oficirski namestnik Mihačič. Oblekel je hercegovsko obleko, dal si lase čisto ostriči, odspredaj obriti, vzel turško puško, kakoršnih je bilo v stolačkem gradu več, handžar in dve pištoli, in — turški vstaš je bil narejen. Po noči so ga spustili čez zid po vrvi. Precej, ko je bil nekaj korakov od grada, začel je hercegovsko narodno pesen peti in je srečno prešel.

Iz Mostara 3. sept. [Izv. dop.*]

Naš bataljon je uže od 10. m. m. na nekem hribu pred Mostarom; čuvali smo mesto pred napadom vstašev. Hrib je najmenj 3 ure visok, a vode nema nič; dobili smo je ravno toliko, kolikor so nam je na konjih prinesli. S tega hriba smo tudi videli, kako so se naši

*) Iz pisma slovenskega vojaka.

Ur.

Listek.

Zaklad pomorskega razbojnika.

(Po Fr. Gerstickerji.)

Tretje poglavje.

Na sledu.

(Dalje.)

„Ali je bil mej tem časom uže tu, sennora?“ vpraša mladi mož staro gospo, ko so ravno vsi zagotovljali, da ga od onega jutra nobeden nij videl.

„Ne, sennores!“ odgovori stara gospa, „pa mi tudi ne bo žal, ako teh temnih očij nikdar več ne ugledam.“

„Oho! tia mia!“ smeji se stari kapiten, „kaj vas je pa naenkrat zadelo? — Nij-li mož dejal, da je še v vašem zapisniku, kamor dolžnike sbranujete, in ali ga nijste tam notri našli?“

„Bojim se, bojim, on je v marsikaterem zapisniku,“ mrmra stara gospa, jezna zato, ker o tujci nij mogla nič določnega povedati; a sklenila je sama sebi, o človeku ne ugodno govoriti, ki zahteva od nje denarja, kar je gotovo tujec nameraval.

„Čuden kumpan to!“ dé stari kapiten, — „in ali veste kaj trdi jeden mojih ljudij, mož, ki je dolga leta služil na vojnih ladjah, ter se tudi proti Tenaru bojeval? No, on trdi, da je ta obraz na vsak način preje na Reconocidu videl, in da je bil ta tujec jeden izmed piratskih vodjev! Jaz pa mislim, da se mož zato moti, ker ni jeden piratov nij več po suhem stopal; kar se tačas nij posekalo, vrg'o se je v morje, ali se je pak na jadrniku obesilo.“

„Kapiten!“ oglasi se mladi mož, kateremu je ta opazka novo misel prouzročila, — „kaj pa, ko bi vaš mož le prav imel! Ali se še spominjate, kako je ta, navadno hladnokrven

in neuljuden človek probedel, ko smo stopili na ladijo? in morda njegova omotica tačas nij s to v kakovej zvezi?“

„No, jedno se mi čudno zdi,“ smeji se kapiten, — „ali še veste, don Edoardo, da je govoril o kosu sandalovine, katera bi bila v sprednjem delu ladije?“

„Da, v sprednjem delu „Albatrossa“, na katerem se je iz Tahitija pripeljal.“

„A na „Albatrossu“ se nij nič našlo,“ nadaljuje hitro starec, — „še isti dan peljal sem se tja, a noben človek na ladiji nij vedel za sandalovino; trdili so še celo, da na vsem potu nijso imeli na njej ni jednega kosu tega lesa.“

„Ali nijste povpraševali po možu, ki se je z njimi pripeljal, kako mu je ime, in od kod da pride?“ vpraša naglo sennora.

„Da, storil sem to,“ smeji se starec, „to si uže lahko mislite, tia mia, a brezvspešno.“

pri Stolcu s sovražnikom bili. Naši kranjski fantje so se pri Stolcu izvrstno držali; a nevarnost jim je od vseh stranij pretela, in bili bi zajeti, ko bi jim v zadnjem času ne bila prišla pomoč iz Mostara. Pri tej bitki je vstalešev mohamedancev jako veliko palo. Sam sem slišal jednega oficirja, ki je pravil, da se je pri Stolcu zakopalo 360 Turkov. Vstalešev bilo je v tej bitki 3000, a naši bili so se ljuto in Turka dobro naklestili; rešili so kranjski fantje svoje dobro ime, a padlo jih je izmed njih tudi precej; pri 32. polku ostalo je od jedne kompanije le 45 mož.

Tudi na severnej strani pri Mostaru je okolo 2000 turških vstalešev nastavljenih; vodjo teh vstalešev so pa 25. m. m. ujeli, ker se je sam v mesto priklatil, računajoč na to, da ga Avstrijci ne bodo izpoznali. Zmotil se je mož.

Mesto Stolac se je udalo še le, ko je uvidelo, da vsa njegova perfidija ne more katastrofe odvrniti, in bi sicer naši mesto popolnem razrušili.

Jovanovića so vstaši na potu od Mostara v Stolac napadli; k sreči se mu nij telesno nič hudega zgodilo. Druga in tretja brigada šli bosti baje proti Bosni, — vsaj govori se mej nami tako. Vedno se pa povprašujemo, kedaj bode konec temu ljutemu boju, kajti zima se bliža.

V Mostaru, ki ima kakih 25.000 prebivalcev, večinoma mohamedanov, naštel sem 17 turških mošej, katoliki imajo jedno samo cerkev in Grki tudi jedno. Ljudstvo se peča s prodajo ruma; vina nij tu. Tabak je drag; Turki se namreč bojijo davka, zato ga zdaj spravljajo, in vsled tega se je tudi podražil. Ravno zdaj, ko to pišem, razdeljujejo se v našem bataljonu medalije za hrabrost v bojih 4. in 6. avgusta, jaz je sicer nijsem dobil, a dobil sem hvalno priznanje. V prihodnjih bojih upam si kaj več prislužiti.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. septembra.

Včeraj je **cesar** sprejel zagrebško deputacijo, katera je šla na Dunaj prosit ga za danja železnice Sisek - Novi.

Cesar je tudi **Dalmatince** s posebnim pismom do namestnika Rodiča pohvalil za njih dejanstveno podporo pri vstopu naše vojske v Hercegovino, kakor prej Hrvat.

V **Gradci** je bil v nedeljo slovesno odkrit spomenik nadvojvode Jovana. Deželni

glavar Kaiserfeld ga je primerno ogovoril, na kar je cesar rekel mej drugim: „Moja navzočnost pri današnji slavnosti bode deželi in deželnemu glavnemu mestu kazala, kako dragi so mi tisti, ki se zvesto drže svojega cesarja in gorke ljubijo svojo domovino.“ Cesar je bil od velike množice gledalcev povsod navdušeno pozdravljan.

Tudi na **Moravskem** se tako godi, kakor pri nas. „Moravska Orl.“ piše: Čudno je, da nemški ustavaki povsod, kjer si s kamicam kandidatom ne upajo prodreti, ali kjer kandidata nemajo, postavijo c. kr. okrajnega glavarja za kandidata. V državnem zboru je bil uže govor o tem, da bi se političnim uradnikom vzela volilna pravica. Tačas se je v državnem zboru naglašalo, da okrajni glavar in politični uradnik sploh nikoli ne more imeti koristi ljudstva pred očmi, temuč, da mora le v smislu one stranke delati, ki je ravno na krmilu.

Vnanje države.

Konzularna poročila poročajo, da **Turčija** pošilja vojske in municije v Bosno zlasti v Novi Pazar. Kljub tej dvomljivej politiki pa glas še nij utihnil, da naš Andrassy nij še popustil misli o nekej konvenciji s Turčijo.

Ruska vlada je, kakor smo uže večeraj poročali, bila novo posojilo 300 milijonov rubljev razpisala. Bilo je vse podpisano v Rusiji te dni in še 4 milijone čez. Samo Moskva in Peterburg sta dala 259 milijonov. Rusi imajo še denarja več kot marsikje, ki so Rusiji pred vojsko „krah“ prorokovali.

Glasi, da Rusi podvojujejo vojsko v Rumeliji in Bolgariji zaradi avstrijskega vhoda v Bosno, ne potrjujejo se.

Iz **Rima** se navešča: „Fanfulla“ oporeka vest, da bi bila Italija svetovala Turčiji, nobene konvencije ne skleniti z Avstrijo. Italija svetuje Turčiji, naj se uda v berlinski dogovor. — (Italijani se radi lažejo, pravi zgodovina zadnjih let.)

Dopisi.

Iz Ljubljane 9. septembra. [Izv. dop.] (Druga deželna učiteljska konferenca na Kranjskem.) Včeraj ob 10. uri dopoludne sešli so se učitelji kranjski k družbi občene skupščine. Otvoril je skupščino deželni šolski ogleda Pirkner z nemškim nagovorom, kateri je sklenil z nemškim nazdravom na našega cesarja. Zbrani učitelji odzdravili so temu s slovenskimi „slava“-klici. Potem, ko so se volili ravnatelji in reditelji skupščini, prešlo se je na dnevni red. Prečitano se je 21. samostalnih predlogov, katere bode imela skupščina rešiti potem, kadar se bode nov učni red, katerega je posebni, v to sklicani

odsek dovršil, odobril, ali zavrgel. Mej temi jedenindvajsetimi predlogi je bil tudi jeden, ki namerava pravico krajnemu šolskemu svetu imenovanja učiteljev odvzeti, in to pravo jedino le deželnemu šolskemu svetu dati.

Kakor se čuje, delegiranci deželne učiteljske skupščine nijso dobili za to zborovanje nobednega vabila, niti programa tega zborovanja. Sešli so se učitelji na dobro srečo, ker so preje vedeli, da se bode skupščina 9. t. m. otvorila. To je znamenito.

Kaj bode prišlo iz te zdaj zbrane skupščine, pokazal bode tek obravnav. Za denes opozorujemo učitelje, naše narodne učitelje, kateri si morajo predočivati, kaj zahteva korist narodne šole, na oni samostalni predlog, kateri hoče vsa prava krajnemu šolskemu svetu vzeti, ter jih izročiti deželnemu šolskemu svetu. Učitelji naj dobro premislijo, v kaj bodo svoj glas oddali, predočivajo naj si stanje štajerskih učiteljev, kjer se je tudi krajnemu šolskemu svetu vse pravo vzelo. S tem dobi deželni šolski svet vse orožje v roke, in osobito pri nas bi narodni učitelji čutili, kaj vse more deželni šolski nadzornik, ako nema krajni šolski svet nobedne besede pri imenovanju definitivnih učiteljev. Učitelji kranjski, pokažite svojim kolegom v družih kronovinah, da ste značajni.

Iz Velikovca na Koroškem 6. sept. [Izv. dop.] Pri volitvi v deželni zbor 2. t. m. smo Slovenci s svojima kandidatom gg. Einšpielerjem in Morakom žalibog propadli; prvi gosp. dobil je 39 drugi 34, nasprotnik g. Horner pa 44 in g. Ullmann 42 glasov, slednja dva sta torej voljena, razlika glasov je, kakor vidite, jako mala.

Da smo zdaj tudi jedinega slovenskega poslanca izgubili, dosti je naša malomarnost uzrok. O narodnej agitaciji nij bilo nikjer nič slišati, narodnih agitatorjev manjka na Koroškem povsod popolnem.

Drugi uzrok je, da precejšnje število narodnih volilcev k volitvi prišlo nij, ker bil je ravno ta dan semenj v Pliberči. Ali se nij pri razpisavi volitve tudi to računilo? Najbrž.

Tretji uzrok je neznajnost mnogih kmetov, posebno iz občin kjer so fužine, rudokopi i. t. d. V dokaz naj bode samo sledeče. Neki lješanski kmet, kateri je pri volitvi volilnih mož se sam izustil da bode za g. Einšpielerja glasoval, ker je jedini kandi-

Potoval je z njimi kot pasažir od Papateje do Valparaíso; v pravilnem potnem pismu znanomovano je njegovo ime: sennor Olvarez iz Manille, plačal je potnino v zlatu, ter se je na celem potu popolnem mirno in pošteno vedel.

„Od kod pa ima ono rano na čelu?“ vpraša mladi oficir.

„To je jedino, komur so se vsi čudili,“ odgovori starec; „ta obliž imel je uže na čelu ko je prišel na ladijo, in bili so štiri tedne na morji; vrag vedi, kaj ima pod njim.“

„Olvarez — Olvarez“ — ponavlja mej tem stara gospa mrmraje in z glavo gibaje — „poznam dva, tri Olvareze, a k tem se ne strinja, — če je to le njegovo pravo ime, — in njegov potni list bil je v redu?“

„Popolnem v redu,“ zagotavlja kapiten; „a odvrnil sem se od tega, kar sem početkom hotel povedati. Torej na Albatrossu nij bilo sandalovine, a kaj mislite, kje sem takov les našel? — V sprednjem delu na Reconocido!“

„Carambo,“ mrmra mladi mož, ter strmé in vprašajoče pogleda starca.

„Dobro, a jaz ne umem,“ pravi jeden izmed zraven njih sedečih, „kaj je v tem tako čudnega, ako se je na Reconocidu našel kos sandalovine.“

„Vi ne umete tega?“ pa zakliče starec in udari ob mizo, „to je, če si stvar še tako nedolžno mislimo, prav čudna reč, kajti vi ne veste —“

Starec preneha, ker so se zdaj vrata odprla, in notri stopi tenak, lepo raščen mož črnih brk v debelej plavej pomorščaskej suknji, zapetej do odzgoraj; izvedno pogleda okolo po sobi, in ko ugleda don Edoarda, stopi k temu.

Don Edoardo naglo vstane s svojega sedeža in malo zarudi; vstopivši mu pa prijazno pomiga, naj le sedi, ter si sam prinese stol in se k istej mizi zraven gostov vsede. Mlademu Angležu na tiho potem zašepeče nekaj

na uho. Ta mu ravno tako odgovori, a da ga je tudi zraven sedeči kapiten lahko čul:

„Ne, uže tri večera ne, kakor ravno slišim, — čudno, tudi mi smo se zdaj o njem pomenkovali, in posebno izvanredno se nekatere reči strinjajo.“

„No, potem se morda lahko k vsem gospodom obrnem,“ reče gost nekoliko glasneje, a vendar tako, da ga drugi pri družih mizah nijso mogli čuti. A sennora Fosterova skrbela je za se, da nij spadala mej one. „Gospoda, znate, da je neki tujec uže tri dni tukaj, ali bolj prav, da so ga pred tremi dnevi tukaj videli, kajti kakor se kaže, se je njegov sled popolnem izbrisal, oni tujec z dolgim črnim obližem na čelu. Ali mi zna kdo izmed vas kaj natančnejega o njem povedati?“

„Sennor capitano!“ — ravno došli je bil kapiten chilenske fregate „Nuestra Sennora“ — pravi stari kapiten, z glavo majajoč, „mislili smo tudi tukaj po svoje o možu, akopram nobeden ne more kaj natančnejega o njem po-

dat, kateri bo nas v istini zastopal, pri volitvi tukaj pa je po komandi prevaljanskih uradnikov, rekši: „meni bi bilo prav, ako bi gosp. E. voljen bil“, vendar za nasprotna kandidata glasoval. Za take, kateri se ne upajo po svojem prepričanju glasovati, bilo bi lepše, ako bi doma ostali, vsaj bi spoštovanja vredni ostali. In takih volilcev je bilo mnogo, kateri so isto željo naravnost izrazili, in vendar za Nemca glasovali. Nasprotno glasoval je tudi benediktinski redovnik iz Döberle vasi za liberalca, in za ta čin od pričujočih nemčurskih volilcev z rokoploskom in „bravo“ pohvaljen bil, drugi duhovniki volilci pa so kar strmeli. — Priporočen bodi ljubljanskemu „daničarju“. —

Velika kvar za nas je tudi prisilno združenje mnogih prej neodvisnih kmetijskih občin, v katerih zdaj naši nasprotniki prevladajo. V nekaterih takih občinah se zdaj neodvisni volilci še volitev zavoljo nasprotne sile udeležiti nečejo, kakor na priliki v Prevaljah. In teh verig se napram prošnji do želnega zbora več rešiti ne morejo.

Iz celjske okolice 8. septembra. [Izviren dopis.] V soboto 7. t. m. smo v Celji prvega vojnika zopet videli od onih mnogih, ki so od nas na bojno polje odšli; oni bil je učitelj g. Leber iz Celja, vrl narodnjak, kateri se je s sanitarnim vlakom tu skozi peljal. On da si je bil, kakor je rekel, v mnogih bitkah, ter nepoškodovan, ga je končno zimica prisilila, bojišče zapustiti.

Tu skozi Celje se skoro vsak dan ranjeni vozijo, ali vsaj štirikrat na teden; te dni dohajali so od Sarajeva. Mi opazujemo, da je celjsko ljudstvo še dosti radodarno, kajti vrlo mnogo na kolodvor donaša, kakor: tople mesene juhe, starega vina, limonade, sladkih pijač, pekarije, smodek itd. Ali na kar je naše občinstvo opravičeno nejevoljno, je to, da nihče prav ne ve, kedar in koliko se ranjencev pripelja, še menj pa, od katere branže so zraven, ker za naše domače vojake so ljudje veliko bolj navdušeni, nego n. pr. za magjarske. Od železničnih uradnikov se malo ali celo nič ne izve. Večkrat čakamo po cele pol ure za zmešanim vlakom, to je, $\frac{1}{4}$ 10 dopoldne, v katerem času navadno sanitarni vlak pride, a ko vidimo, da nij nič, potem gremo. Oni vlak pa ima včasih tudi le v nekajih vozeh ranjene, druga polovica je prazna;

vedati. Samo dobro ne tiči v njem, tega sem za trdno preverjen; ravno ko ste vi vstopili, menili smo, da mora se starim Reconocido v nekeje zvezi biti.“

„Ha! potem se naše misli strinjajo!“ pravi naglo kapiten. „Pravilo se mi je, da so videli pred nekoliko dnevi sennor Wilkinsona, necega družega gospoda in tujca peljati se na piratsko ladijo; da bi o tej stvari kaj poizvedel od gospode in ker sem si mislil, da najdem svojega mladega prijatelja tukaj —“ še dostavi, ter ga prijazno od strani pogleda, kar je prouzročilo, da je mladi Anglež do ušes zarudel, in je stara gospa pomenno in nezadovoljno z glavo zamajala — „zato sem le sem prišel. Pozneje vam bodem odkrito, — seveda za zdaj le z obljubo, da bode te molčali, — povedal, kaj da me je vodilo. — A bolje je, da gremo v drugo sobo, kajti tukaj je preveč ušes,“ bolj tiho še pristavi, — „ki bi stvari radi slišali, o katerih je boljše, da se ne izvedo takoj po celem mestu.“

(Dalje prih.)

včasih pa ima po petdeset polnih vozov, ter občinstvo govori: škoda da nismo vedeli, da jih toliko pride, ker ravno v takih slučajih imamo za razdelitev menj pripravljenega. V navadni sanitarni vlak se smo prosto vse deliti, ali v maltezeri pa ne pusté ničesa dati, ker pravijo, da njih pacienti imajo vsega dovolj; to pa je dvomljivo, ker vsi brez razločka s hvaležnostjo kako reč sprejemajo. V postrežbi se tukaj posebno ženski spol odlikuje, in ker sem videl, da ima neka gospodičina genfski križ pripet, mislim, da se je uže kako društvo ustanovilo.

Od Save 4. sept. [Izv. dop.] Kakor vsako leto, tako obhajala je tudi letos mladina šole na Zidanem mostu sklep šolskega leta s sijajno veselico v nedeljo 1. sept. Ob 2 popoldne zbrala se je mladina v šolske sobi 1. razreda: tu so se jej razdelila šolska naznanila, in najpridnejši bili so pohvaljeni v navzočnosti mnogobrojne odlične gospode; razložil se jim je pomen šol. sklepa in važnost koraka v življenje razjasni onim, koji zapuste učilnico za vedno. Za tem pa je šla mladina, z godbo in zastavami na čelu in spremljevana od občinstva najprvo po obližji, in potem v to opravljeni vrt poleg šole. Tu se je pričela prava šolska veselica, o katerej se zamore reči, da je bila sijajna in vredna tega imena. Vrstilo se je telovadba in pogostovanje, petje in deklamovanje, igre in splošno radovanje. Občinstva iz vseh stanov bila je ogromna množica navzoča, in ne le iz domačega in bližnjih, prišlo je tudi iz daljnih krajev mnogo šolskih prijateljev in učiteljev. Gospe iz najodličnejših krogov stregle so otrokom z ono ljubeznivostjo in spretnostjo, koja je vlastna le materam. Pa bilo je tudi mogoče otroke bogato pogostiti, ko pa jim je preskrbela darežljivost prebivalcev Zidanega mosta zadosta sredstev, bodi si v denarjih, bodi si v naravnih stvarih. Bodi jim izrečena najpriskrneja zahvala. Posebna pohvala pa gre gospodoma učiteljema za njihov trud, da so se otroci tako izborno producirali v vseh točkah, in da se je vršilo vse v najlepšem redu. Z veseljem sem tudi opazil, da se je splošni značaj šole, koja je slovela preje kot gojišče nemškutarstva, to leto mnogo na bolje obrnol, in upati je, da postane zidanomostska, po novem načinu opravljena, in z vsemi potrebnimi učnimi in učilnimi sredstvi bogato oskrbljena šola, tujcem tu skozi potujočim in mnogobrojno jo obiskujočim, v resnici vzor pravega odgojevališča materinščine.

Iz Repentabra 2. sept. [Izv. dopis.] Končalo se je šolsko leto 31. avgusta t. l. s sv. mašo, zahvaljenco in javnim izpitom. Ob 9. uri zjutraj pozval je zvon k molitvi, in mladina spremljana od g. učitelja se je svete daritve udeležila, in pri njej ginljivo pela.

Po končanem sv. opravilu se je pričel izpit predmetov: čitanja, prirodoslovja, slovnice, verstva, računstva, in na razvid so bili predstavljeni konecletni spisi, in druga šolska tvarina.

Mladina je izvrstno na zahtevana vprašanja odgovarjala, in uvidel se je sijajen napredok. Omenja se: da tukajšnja sobica je bila tako natlačena z otroci in poslušalci, da je izpriden zrak težavo otrokom prouzročeval, da sta morala dva učenca na prezračenje iti. — H koncu sta učenca iskreno v vezanem govoru poudarjala: a) pomen šole, in se je navzočim zahvaljeval; b) veseli odhod konec leta,

in potem je mladina navdušeno zapela cesarsko himno. Na to se je krajni šolski predsednik v imenu občinstva zahvaljeval učiteljem za letoletni trud; priporočeval mladini, naj po prejetih naukih živi, da bodo pozneje zdravi udje človeštva in države.

Uže več časa se kreni pot do zidanja tukajšnjega šolskega poslopja, a vendar se nekoliko sliši, da se bode v kratkem pričelo, ker tukajšnja šolska sobica je za učitelja in mladino zelo nezdrava.

Iz savinjske doline 30. avg. [Izv. dop.] Narodna čitalnica na Vranjskem je za štajerske Slovence, in tudi ne Slovence poleg kranjske meje in v savinjske dolini, pravo središče in zbirališče pri zabavah in veselicah. To društvo ima uže več let lepó patrijotično navado, in priredi vsako leto 18. avgusta v čast rojstvenega dneva neg. velič. presv. cesarja veselico, katera se vsako leto izmed vseh drugih najsijajnejše obnese, in je najbolj obiskana.

Tudi letos smo imeli čast, sukati ta dan v vranjske čitalnici savinjske in druge krasotice, in priznati se mora, da je bila udeležba te veselice tako obilna, da nas je to iznenadilo, in se tega nismo nadejali.

Učitelj g. Meglič zahvalil se je v imenu čitalničnega odbora vsem gostom za obilni prihod, in jim zdravico napil. Pevci celjske narodne čitalnice, in nekateri iz Laškega trga pa so nas razveseljevali z mičnimi pesnimi, in tako vrstilo se je jedno za drugim.

Počastil nas je bil pri tej priliki tudi naš rojak iz dolnje Rusije, profesor Štifter v Kalugi, kateri je zdaj tu na počitnicah, in tako imeli smo gostov od vseh vetrov. Veselica ta bila je, kakor smo slišali trditi vranjske tržane, in je v obče znano, od početka čitalnice pa do zdaj najsijajnejša in najbolj obiskana. — Le menj naj bi se — nemški govorilo.

Iz Oseka 4. sept. [Izv. dop.] Moj zadnji dopis je bil datiran iz Pečuha na Ogerskem. A včeraj sem došel iz ogerske zemlje, po kojej biva še mnogo Hrvatov, v pravo hrvatsko zemljo, namreč v Osek v Slavoniji. Dežela je tukaj jako lepa i rodovitna, a premalo obdelana. Pri Oseku teče široka Drava, čez katero držita dva mosta, po enem od teh pripeljal sem se i jaz v železnici v Osek. To vam je mesto obstoječe iz četirih delov, namreč iz trvdnjave, koja je na sredini, iz gornjega grada, doljnega, in novega grada. V vseh 4 delih mesta, koji so vsi prilično narazen, nij nad 18.000 ljudij. Najlepši je gorenji grad, v kojem se mnogo nemški i nekoliko magjarski govori, kakor v trvdnjavi, kjer je veliko vojniov. V doljnem gradu govori se največ hrvatski (srbski.) Deli osečkoga mesta imajo široke i prašne ulice, v obče je Osek podoben ogerskim, ali sploh izhodnim mestom, koji se glede lepote in snažnosti slabo odlikujejo od mest v zapadnej Evropi. V Oseku, kjer je sedež velikega župana, je gimnazij, realka (ravnatelj tej šoli je direktor g. Jelovšek, (Slovenec) i ljudske šole. Samo ena ljudska šola ima lepo poslopje, gimnazij ima slabe prostore, a realka i ostale šole imajo taka poslopja, da delajo sramoto mestu. —

Tukaj se je včeraj i denes otvorila 3. hrvatska učiteljska skupščina. Došlo je iz Hrvatske, Slavonije, vojaške krajine, Dalmacije, iz Ogorske, s Slovenskega (1) nad 600 učiteljev, koji so bili v tem mestu jako radostno i lepo sprejeti. Včeraj je bila v županijske

hiši predskupščina, a denes 1. javna seja, v kateri se je vse lepo krasno v hrvaškem jeziku razgovarjalo. Obsirno o tem bode poročal dobro znani slovenski učitelj, kateri biva uže jedno leto na Hrvaškem, in mi je obljubil, o tej skupščini pisati v „Slov. Narod.“

Domače stvari.

— (Kranjska trgovinska zbornica) se je obrnila na trgovinsko ministerstvo s peticijo zaradi zidanja železnice Sisek-Novji.

— (Volitev župana v spodnji Šiški) se je vršila v nedeljo popoldne, in je bil izvoljen g. Anton Kvas, podpredsednik čitalnice, kateri je volitev in poslovanje uže tudi sprejel.

— (Dar.) Grof Jos. Auersperg je dal 50 gold. za ranjene in 50 gold. za družine rezervistov.

— (Med) se je včeraj na semnji prodajal po 15½ gold., tudi po 14 gold., a večidel ga čebelarji niso hoteli po tako niskej ceni dati, ker pričakujejo boljšo ceno.

— (Unesrečil) se je včeraj zjutraj v Krakovem nek tesar; padel je s strehe pri „Taksu“ na tla in se nevarno pobil. Prenesli so ga v bolnico.

— (V Ljubljanskej škofiji) je s podeljenjem duhovnije Stopiške g. M. Jerebu izpraznena Sorica in razpisana do 12. avg. — Tako je tudi v novo razpisana duhovnija Spodnji Log na Kočevskem. — Gosp. Ant. Ponikvarju, ekspozitu v Harijah, je podeljena duhovnija Knežak.

— (Iz Novega mesta) se nam piše 9. t. m., da pride tja 400 ujetih vojakov in jedna kompanija peš-polka velicega kneza Konstantina ruskega št. 18. Ljudstvo se prijadi na Turke, rekoč: Čemu tako lepo ravnati z njimi, ko tudi oni našim slovenskim bratom, in našim vojakom glave, nosove in ušesa režejo.

— (Tržaški oficijalni listi) prinašajo včeraj pismo namestnika Pino, v katerem se sklicuje na cesarjev list minister-skemu predsedniku, in pozivlje Tržičane, naj zbirajo za ranjene in bolne vojake.

— („Domovinoslovje za ljudske šole“.) Založnik Slovenske knjižice „Domovinoslovje za ljudske šole“ nam piše: „Domovinoslovje za ljudske šole, je namenjeno učiteljem, učencem in šolarskim knjižnicam — za domačo in šolsko rabo. Dobiva se pri vseh knjigarjih v Ljubljani, Mariboru, Gorici, Celovcu, Ptuj in Ljutomeru. Posameznim istisom je cena 12 kr. Kdor vzame več eksemplarov, se mu cena znatno zniža. Neka tiskovna pomota, katera se je v knjižico vrinila, se je odpravila.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 7. septembra.

(Hudodelstvo veleizdaje.)

Delegirane porotne sodnije predseduje ta dan deželne sodnije predsednik Grčar, votanta sta deželne sodnije svetovalec Kočvar in Božič. Zapisnikar je baron Pius Lazzarini. Državno pravdnništvo zastopa grof Gleispach iz Gradca. Zagovornika sta dr. Zarnik (za študenta Benatti) in dr. Moše (za Quarantotto). Kot priseženi tolmač za italijanski jezik je bil c. k. okrajni komisar vitez Alpi.

Za porotnike so izžrebani gg. Lapajne, Trdina, Domladiš, Novak, Šiškar, Štupica, Lorenci, Košir, Klein, Fortuna, Fabijani in Ferdinand Sovan.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Zatožena sta dva univerzna dijaka Felice Benatti 22 let star iz Pirana, in Luigo Quarantotto 25 let star iz Rovinja. Zatožba se glasi:

V noči od 1. do 2. junija t. l. ko se praznuje na Italijanskem slovesnost podeljenja laške ustave (statuto), nabijali so se v raznih mestih Istre in tudi v Kopru listi po oglih, na katerih je bilo zapisano: „Bog živina našega kralja Humberta I.“ i „Ven s tujci!“ 2. junija se je raztrosilo po ulicah Kopra mnogo turščenih cevi, v katerih so bili enaki listki veleizdajkega zadržanja skriti. V noči 1. na 2. junija dobil je žandarm povelje naj na sprehajališči „belvedere“ skrit pazi, kaj se bode zgodilo. Stal je za nekim zidom; kar prideta, pravi, od stolnega trga skozi ulice via Ferdinanda dve osobi, sedeta v njegovej bližini na klop, in prvi reče drugemu: Kje pa jih bova nalepila? a drugi odgovori: „Nalepiva jih na Monte Grizone“. Na to odideta obe osobi proti hiši Monte Grizoni, in žandarm pravi, da je videl, ko je ena teh osob na vrata zastavnice neki listek prilepila. Žandarm Decolle zdaj zapusti svoje stajališče in gre k Monte Grizoni, kjer najde šest nalepljenih listkov, na katerih so bili tiskani prej omenjeni veleizdajski stavki.

Žandarm Decolle hiti za omenjenima osobama, katerih pa v temoti nij mogel izpoznati. Neznani osobi gresti po cesti mimo hiše dr. Dellbela in ko zagledati žandarja, obe vstopiti v kavarno all Loggia, kamor je šel tudi žandarm in tam poizvedel, da sta tedve osobi študenta Benatti in Quarantotto.

Zatoženca pravita da sta šla omenjeni večer ob 11. uri domov kjer stanujeta v eneji hiši, da pa sta šla še enkrat ven, ker je bilo Quarantotto slabo v želodcu, torej sta hotela poiskati v kavarni za njega leka. Quarantotto je spremil iz prijaznosti Benatti. Kakor zatoženca pravita šla sta skozi ulice Bosediaga na „belvedere“, tam se nekoliko časa mudila, potem pa, ko je Quarantotto nekoliko odleglo, skozi Via Ferdinanda v kavarno all Loggia, kjer je Quarantotto pil glažek rozolije. Videla sta, da je njima sledil od „belvedera“ do trga žandarm. Zatožba državnega pravdnika pa misli, da nij opravičevanje zatožencev nič verjetno, kajti nijsta šla ravno pot v lekarno, nego v obče ne v lekarno. Mnogo njih izpovedanj se vjema popolnem s tem, kar izpoveduje priča žandarm Decolle, tedaj podpirajo njega izpovedanje. Na podlagi tega toži nja državno pravdnništvo zaradi hudodelstva veleizdaje po § 58 c. k. z. kaznjivo po § 59 c. k. z.

(Dalje prih.)

Tujci.

9. septembra:

Evropa: Zeidler, Caroli iz Trsta. — Brauner iz Zid. mosta. Pri Slomu: Soltokovič iz Dunaja. — Rus iz Šmartna. — Rohrschütz iz Dolenjskega. Pri Maliču: Rumbold iz Trbovlja. — Arko iz Siska. — Kreiner iz Kočevja. — Mayer iz Trsta. — Trump iz Dunaja.

Dunajska borza 10. septembra.

(izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	61	gld.	30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	„	10	„
Zlata renta	71	„	90	„
1860 drž. posojilo	111	„	50	„
Akcije narodne banke	805	„	—	„
Kreditne akcije	238	„	75	„
London	116	„	20	„
Napol	9	„	29	„
C. kr. cekini	5	„	52	„
Srebro	100	„	—	„
Državne marke	57	„	25	„

Inštruktor.

Dijak ljubljanske višje gimnazije, popolnem zmožen slovenskega, nemškega in hrvaško-srbskega jezika, išče službo domačega učitelja; isti podučuje v vseh predmetih gimnazije in glavne šole, ter je pripraven tudi posebej v hrvaško-srbskem jeziku in njega literaturi podučevati. Honorar zmeren. Tudi za hrano in stanovanje.

Več pove iz prijaznosti uredništvo „Slovenskega Naroda“.

Občinski tajnik.

Razpisuje se služba občinskega tajnika z letno plačo 500 gld. — Prošnje naj se vložijo pri podpisnem glavarstvu

do 1. oktobra t. l.

Dokazati je: popolno znanje slovenskega (ali hrvaškega) jezika v besedi in pismu, in spretnega poslovanja; znanje nemščine, italijansčine, in pošten značaj.

Tudi je postranskega zaslužka (pri cestnem odboru itd.).

Natančneje izvestija v občinski pisarni.

Občinsko glavarstvo Podgradom (Illirisch Castelnuovo),

3. septembra 1878.

Jakob Valenčič,
župan.

(287—3)

V sladčarnici Rudolf Kirbische, na kongresnem trgu v Ljubljani, vzame se

jeden deček

v poduk.

(291—3)

Marke Wir empfehlen geschäftl. als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel, Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(159—65)

trgovsko s knjigami in papirjem, pod Trnovo št. 2, založba vseh potrebniosti za urade in knjižništvo; založba navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebniosti za merjence (mizerje), silkarje in risarje. Najnovejša v konfekciji za papir: Zapisovalne in opravilne knjige. Izdelujejo se tudi monogrami na pisemski papir, vistne karte in pisemske zavitke. (158—75)

Karel S. Till

Roditelji! Oskrbniki!

Pri meni podpisanim dobite vsake velikosti in mere

obleke za dijake.

Tudi raznotere

obleke za otroke

prodajem jako v ceno.

M. Neumann,

v Ljubljani, v Lukman-ovej hiši.

(293—2)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.